

WWW.UNILIB.FI

Год. IV.

Број 29.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

УРЕДНИЦИ:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић и Сава Петровић.

У Новом Саду у недељу 17. јула 1894.

ФОНД СВ. САВЕ.

„Добар пастир јер што каже ином
Сам са својим потврђује чином.“

Штакав је наш данашњи свети патријарх. Доказују то узорита дела његова за ово четири године, од када је он, по милости Божјој и вољи народној, заузео престо патријарашки. Дела та јесу толико исто живих и непобитних сведока самопрегорна усталаштва светог нам патријарха за цркву и народ, и све оне установе и подвиге што доприносе унапређењу наших народно-црквених интереса. Последнице тог спасоносног рада опажамо повољно на свима огранцима нашег народно-црквеног живота, од општинских одбора на периферији па до врховних власти и органа у средишту нашег автономног организма. Те последнице доказују јасно и несумњиво, да су сви подвизи данашњег нашег народно-црквеног старешине прожмани геслом: *ред и рад* свуда и свагда.

Без тога о преокрету на боље не може ни говора бити. Последнице исте тврде и то, да је св. патријарху прво и потоње правило за остварење тог гесла у речма: *мало збори, много швори.*

Као добар и доследан пастир уважио је св. патријарх велику моћ примера, па је и у томе свесно и савесно пошао напред. Познавајући прилике код нас и око нас и у њима скривене опасности, уочио је св. патријарх у брзо и наше прве потребе и с тим у вези и свију нас најпрешније дужности. Од тог увиђења прешао је он на мах к самом делу, прегао је стварно помоћи, где је невоља најљућа, потреба неодложна, и тако би положен темељ фонду св. Саве.

Иза спасоносне по све нас одлуке св. нам патријарха, проговорио је и наш нар. цркв. школски савет. Проглас његов је јасан, исти-

нит, али и горак. Но та горчина може бити наш лек, наш спас, ако будемо Срби и људи. Само ко ово није и неће да буде, само такав може рећи, е не зна шта је по среди, или да не разуме апел нашег школског савета.

По среди је наша вероисповедна школа т. ј. „основа, која чини будући нараштај“, која је „расадник наше народне и православне свести.“ Та је школа данас „народно сироче, које највише потребује народне заштите.“ Ако ово не буде, „пропадаће редом и ово мало школа што их данас имамо.“ А заштиту треба да пружи „снажно коло свесних српских синова.“ Та наша самоодбрана сачуваће нас, да „школа, наша узданица, не буде наше „очајање“; јер — „помози себи сам, па ће ти и Бог помоћи.“

Иза спасоносног завештаја светог патријарха, који претећу опасност делотворно узбија, јер зна да је свако зло лакше спречити него лечити, ове речи шк. савета за нас све значе: *идише и радише исто тако.*

Од овога ће све зависити. И за то ми не одобравамо, што се на глас о завештању св. патријарха у корист фонда св. Саве, по дневним листовима почело писати у правцу, који ствари нехотице мора шкодити. Не траже се за нашу вероисповедну школу предлози ни дебата о овима, већ брза помоћ. Најмање је то дебатовање умесно, кад је зарад остварења замисли, у чију пробитачност нико не може сумњати, знатан завештај учињен, већ темељ положен. Близу је памети, да је и родољубиви завештач размишљао о разним средствима, и да је морао имати јаких разлога баш за овај пут, којим је пошао. Фонд св. Саве, као и смер његов, био је од првог часа свршен чин, и за то сада само о томе може бити говора, како да се фонд и смер му што пре оживотвори. О фонду као таквом не може бити дискусије, јер отуд не ће бити користи за саму ствар. У најбољем случају створиће се у акцији застој, а ту брзо дође до равнодушности и заборава. Ваља и овде ковати вруће гвожђе, а ко у томе неће или не може да суделује, нека барем не квари — неопортуним предлозима, о којима је пре полагања темеља за фонд св. Саве могло бити говора, дочим је сад нас свију родољубива дужност, да свако по снази својој прискочи делом у помоћ.

То је главно. Но у том обзиру има једна

ствар, која би могла сметати. Кад би наине, сви учипили задоста својој дужности, једни колико одиста могу, а други колико би хтели, било би од једном фонду и свима нама поможено. Али јер има много њих, који не могу од једном дати онолико, колико би хтели, могла би на овоме ствар фонда да зашне. Бојати се, да се такви не повуку натраг, па ће пропустити прилог свој фонду светосавском учинити.

Овоме злу могло би се тако доскочити, кад би наш школски савет на умирење таквих приложника накнадно изјавио, *да је главно, да сад у први мах сваки приложи колико може, а ко хоће више да приложи, него што сад у једанпут може учинити, такав нека остатак унесе у фонд у оброцима за време од две или више година,* па ту својевољну одлуку нека писмено поднесе шк. савету. Тако би н. пр. онај родољуб, који хоће да принесе 20 ф. на фонд св. Саве, а не може то одмах све дати, могао у први мах приложити 5 фор., а остатак за 3 године све по 5 фор. А могли би се овакви годишњи прилози и доживотно редовно уплаћивати и примати од оних, који се на то обвежу.

Овакав начин уплате није у опреци са смером фонда, него је његова логична конвенција, јер се њиме обезбеђује издашнија потпора срп. вероисп. нар. школе, а тога ради је и фонд основан.

Онима, који о могућности фонда св. Саве сумњају, па то и јавно казују, те тим својим песимизмом такођер ствари штету чине, — хоћемо бројевима да покажемо, какву корист наша српска вероисповедна школа може имати и сад одмах, а тек у каснијем времену, ако ми сви од реда пођемо стопама нашег доброг архинастира, ако будемо људи на делу, а не јунаци на речи, који лепо зборе, али нелено творе.

Нас је Срба у земљама круне св. Стевана у више од 600 општина преко 1 милијун душа. Узето по 5 душа просечно на 1 породицу, било би 200.000 породица. Нека ту на сваких 100 породица има само 1 породица односно 1 самостални инокосник, који би фонду св. Саве годишње редовно такав прилог чинили, да просечно на једну породицу односно једног инокосника дође 5 фор., то би фонд отуд добијао годишње две хиљаде пута по 5 фор., а то је 10.000 фор., јер у 200.000 породица

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

било би 2000 породичних односно инокосних приложника.

Сумњамо, да би ико могао рећи и доказати, да је овај број приложника и прилог претеран. Ето је српска књижевна задруга, без велика труда, добила у нас преко 2000 уписника. А колики је број оних, који на повремене наше и туђе новине и т. д. од год до год још више плаћају!? То пак ником није нужно доказивати потанко, да је потпора смера светосавског фонда по нас у сваком обзиру куд камо претезнија ствар и дужност него помагање именованих и њима сродних предузећа.

Што се тиче редовног годишњег прилога од ових одабраних приложника, који ми овде просечно са 5 фор. узесмо, хоћемо само ово да напоменемо. Знано нам је, да наша српска браћа у окупираним земљама своје вероисповедне народне школе у главном одржавају годишњим прилозима. Били смо сведок, како су имућнији тамошњи Срби од год до год прилагали фонду школском по 5, 10, 15 па и 20 наполеона, а то је 50 до 200 фор. Но и најсиромашнији, који су служили у других, давали су по 10, 15, 20 и 30 гроша годишње т. ј. од 1 до 3 фор. А давали су не само они, чија су деца школу поласила, него сви од реда. То је права свест, верска и народносна, која све друго каже, јер у нас би дошло на 1 породицу $\frac{1}{20}$ фор. т. ј. 5 нов. просечног годишњег прилога.

Пођимо даље.

У нас је преко 600 општина. Нека од ових њих 20 даду годишњи прилог од 50 ф., то отуд прима фонд $50 \times 20 = 1000$ фор. Нека буде 50 општина са годишњим прилогом од 30 фор., то ово чини 1500 фор. Нека 50 општина плате годишње по 20 фор., чини свега 1000 фор. Нека 100 општина приложе по 10 фор. годишње, биће и отуд прихода 1000 ф. Нека 200 општина даду годишње 5 ф., то ово чини 1000 фор. Нека преосталих преко 200 општина даду по 2 фор., то ће фонд отуд добити годишње 4—500 фор. У свему добило би се од општина 6000 фор., дакле *просечно* на једну од оних преко 600 општина не би дошло ни 10 фор. Је ли то претеран прилог, кад се тиче опстанка вероисповедне народне школе као бранича православља и народности, за које су претци наши, на које се тако радо позивамо, крв своју потоцима проливали!?

На близу 30 манастира српских могли би без икакве муке у фонд св. Саве годишње прилагати бар 3—4000 фор., јер је целъ и позив тих задужбина, да чине добра, а коме ће чинити ако не ће школи српској и православној, која је „расадник наше народне и православне свести“!?

Народно-црквени клирикални фонд, који је намењен унапређењу просвете у народу, требао би то старање своје да прошири и на *основну народну* школу. У то име требао би исти фонд да уноси у фонд св. Саве годишње бар 5000 фор., све док фонд не ојача толико, да свој смер о својој снази буде могао вршити.

Ми имамо бар 20 новчаних завода, који би лако могли уносити у фонд св. Саве сваке године 1000 фор., што би било просечно по 50 фор. на један такав завод, јер они своју корист беру поглавито, ако не искључиво, од српског народа.

До 15, а може бити и више певачких дружина српских могле би приређивањем сѐла, беседа, предавања, дилетантских представа, — да само једаред у години свака то учини — без по муке унети у фонд светосавски годишње бар 1500 фор., што би било 100 ф. просечно од једне забаве и т. д., а толико би сигурно могла свака дружина зарадити.

Десетак добротворних женских задруга могле би исто тако лако годишње приложити 500 фор., па и више, јер ако игде, а оно су баш у питању фонда св. Саве српске матере зване и одабране да буду међу првим делотворним пропагаторима смера његова.

Наша девојачка друштва, дружине наше великошколске омладине, могли би у својем колу и мимо њега, при различитим домаћим свечаним приликама, врло лако годишње унети у фонд св. Саве до 300 фор. Нека је у нас само 150 великошколаца и исто толико чланова девојачких друштава, па нек свако недељно по 1 нов. приложи за фонд св. Саве, то би већ отуд пало 156 фор. годишње. Остатак даје се лако накнадити тиме, што би наши великошколци од својих редовних годишњих забав један део однели у светосавски фонд, што би и чланови девојачких друштава учинили с приходом, што би га преко године побрали о разним домаћим свечаностима. Јер: крајцара је мали дарак, ал' велика задужбина, кад пада редовно и трајно са много страна.

Сви ови извори скупа дали би годишњи приход од 28.000 фор.

Нагласити нам је, да овде није узет у обзир прилог фонду од високопреосвећених наших епископа. Исто тако није уведена камата за прву годину од 10.000 фор. основице светог нам патријарха. Није узет у обзир ни онај приход, што би га поједини усталачки родољуби о народним светковинима за фонд св. Саве од год до год могли побирати. Нисмо увели у рачун ни евентуални прилог Српске Матице и Српског Народног Позоришта, које би народне установе од своје стране требале такођер допринети ојачању фонда светосавског. Најзад није узет у обзир ни приход од будућих завештаја фонду св. Саве. Да тих завештаја што више буде, око тога треба сваки родољуб у свакој пригоди да прионе, јер ми данас немамо прече потребе од ове, којој је намењен фонд светог Саве.

Од овог прихода у износу од 28.000 ф. могла би се једна половина трошити на непосредну потпору сиромашних општина, којима би се тако богато враћало, што саме приложише у фонд. Друга половина би се додавала основици светог нам патријарха, која би на тај начин на крају прве године већ износила на 25.000 фор.

Кад би се та свота издала по 5% на камату, тако, да се свагдашња годишња камата придода капиталу и с овим заједно даље укамата, тада би горњих 25.000 фор. после 10 година, додајући после сваке године прилог од 14.000 фор., изнели 200 и неколико хиљада. А кад би на исти начин поступили кроз 20

година, имали би на крају тог рока свету од преко 500.000 фор., дакле фонд од по милијуна, с којим би се вероисповедној нам народној школи већ боље могло помоћи. И за све време, док би фонд овако растао, имали бисмо сваке године 14.000 фор. на расположењу за непосредну потпору сиромашних школа. А и опет напомињемо, да овде нису узети у рачун завештаји, који ће бити учињени фонду св. Саве, и са којих ће фонд тај много брже и јаче се повећати. Јер узмимо да после неколико годинаridoђу фонду путем завештаја иоле знатнији легати, онда ће основица одмах бити већа, а тиме и коначни резултат после 10 односно после 20 година много повољнији.

Показасмо да фонд св. Саве има све услове за опстанак, брз напредак, сигуран успех. Да тако и буде, то ће зависити од свију нас, а у првом реду од народне *интелигенције*, мушке и женске, а посебице од нашег *свештенства* и *учитељства* и српске *омладине*. Како и овде себи сами простремо, тако ће нам и бити.

За то нек остане на страну свако умствовање и цепидлачење, него сви од реда устанимо слешке, *приложимо сами на фонд св. Саве, и порадимо својски свуда и у свако доба, да и други шо учине*, пак да нас види Бог.

Не пођемо ли тим путем. биће нам свима друкчије, горе. Али ћемо тада за све немиле последице ми сами у првом реду и највише одговарати.

За то: на посао што је Србин и Српкиња и што љуби своје лепо Српство и свето православље!

В. Г.

ПРОПОВЕД О ЗАСЛУЗИ ЗА ХРИШЋАНСТВО.

„Ако ко поруши прву Божју, порушиће га Бог; јер је црква Божја света, а то сте ви“ (I. Кор. 3, 17).

Браћо и сестре! Још је пророк Давид рекао и певао: „*Служите Господу са страхом, и радујте се с трезењем*“ (Пс. 2, 11).

А где ћемо му боље служити, и где ћемо га боље славити и хвалити и где ли се боље радovati са страхом, ако не овде у цркви Божијој.

Овде је чист извор наше славе, па овде пред Богом ваља нам се радовати.

Овде је место, где треба да сјединимо радости наше и да хвалимо Богу на ономе, што нам је даровао; ту је место, где треба да се приберемо, како ћемо да употребимо оно, што нам је Бог дао.

Грозне су речи Апостолаове на онога, који *поруши храм Божиј, да ће онога порушити Бог*.

Тако велика се пакљивост иште, кад се користимо храмом Божјим, да не би достојанство његово повредили.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Апостол с тога додаје, да је црква Божја

www.sveti.ba.rs

Да, црква Божја мора бити света, као што дан мора бити светао; јер дан без светлости не би био дан, и црква без светости не би била црква.

Црква је света, јер у њој присуствује Бог. Тајна је то и непојмљива, али истинита и права, јер тако вели пророк Давид: „Господ је сам у храму светом својему“ (Пс. 10, 4.).

Тако, браћо, ви стојите овде пред Богом, јер тако вели св. писмо: „Бог је у сред храма“ (Пс. 46, 5.).

Али да ли стојите непоколебљиво и чврсто пред њим?

Је су ли вам мисли управљене Господу Богу? Да ли вам је срце чисто кад га призивате? Ви слушате овде молитве; а да ли и ваша молитва излази из унутрашњег Духа, или те речи само уста изговарају?

Осећа ли срце ваше, што чује уво?

Или ви мислите, да ће Бог пазити молитву вашу, на коју не пазите ни ви сами?

Па шта да радимо овде стојећи, шта да радимо, а да не повредимо светињу цркве?

Ево вам поуке од мене: сваки од вас, да се побрине о свом сопственом храму.

Јер тако говори Апостол: „храм је Божиј свет, који сте ви“ (I. Кор. 3, 17.).

То јест: ви признајете да је црква Божја света, и да вређа Бога онај, који нарушава светињу његову.

До вас стоји, да у светињи долазите пред њега; јер сте ви црква Бога жива (2. Кор. 4, 16).

О томе, браћо, како ћете се одржати у светињи, како ћете долазити пред Господа достојни, намера ми је да удесим проповед данашњу, у нади да ћете пажљиво слушати.

* * *

Драги моји! Највеће заслуге имаћете пред Богом и Оцем и јединородним Сином његовим, ако уживате по заповестима његовим.

Они, који само носе име хришћанско, а ништа друго немају, што би одговарало хришћанској вери; дакле који живе безбожно, они служе на покор вери, на саблазан, и на штету цркви Божјој.

Они руше цркву Божију, који хуле веру; ону веру, коју устима исповедају, а делом ју не потврђују.

Овако вели св. Апостол Јаков: „Но каква је корист, браћо моја, ако ко рече да има веру, а дела нема? Зар га може само вера спасти? — Јер као што је тело без душе мртво, тако је и вера без добрих дела мртва“ (2).

Па тако рече и Христос: „Благо онима, који слушају реч Божју, и држе је“ (Лук. 11, 28.).

И св. ап. Павле пише Солуњанима: „За то се и молимо свагда за вас, да вас удостоји Бог наш звања и истини сваку радост доброте и дело вере у сили: да се прослави име Господа нашега Исуса Христа у вама и ви у њему, по благодати Бога нашега и Господа Исуса Христа“ (II, 1, 10 и 11.).

Није доста дакле само веровати, и звати се по вери хришћанином, а делом непоказати врлине хришћанске; делом иште се да покажемо да смо заиста хришћани.

Јер кад би само вера довољна била, онда би излишно било, да Бог издаје заповести своје, и онда не би нужно било да нам заповеда, да заповести његове држимо.

Тако је и Христос казао: „Ко хоће да уђе у живот вечни, нека држи заповеди.“

А то заиста не би рекао Господ, када би сама вера довољна била;

Не би заиста тако рекао, кад је вера без добрих дела мртва.

То нам доказују и речи св. апостола Павла: „А добро чинити и давати милостињу не заборављајте; јер се таквим жртвама угађа Богу“ (Јевр. 19, 16.).

То нам доказују и речи Спаситељеве, наговешћујући онима, што ће бити с леве стране при страшном суду, како ће им рећи: „идите од мене проклети у огањ вечни.“

То доказује, да ће казнити оне, који су га макар веровали, али нису чинили добрих дела.

Казниће их и за то, што нису чували светињу цркве своје, која је у њима била.

О хришћанине! Метни руку на срце, па се исповеди: да ли ти живиш по закону Божјем и по његовим заповестима; да ли ти чиниш добрих дела; да ли си дошао овамо, да служиш Богу са страхом и трепетом; да ли си дошао са чистим срцем, па да смеш изићи достојно пред лице Божје, који је овде пред нама; да ли ниси нарушио светињу цркве Божје, која је у теби, где је и Христос сам?

Ако ниси у стању да одговориш на ова питања, како би задовољио Господа Бога, на злом

си путу; но похитај да признаш грешност своју, похитај да се покајеш, да се обратиш Господу, па да поправиш живот свој, како би се удостојио милости његове.

Јер је тако писано, да он не ће смрти грешника, но хоће да му се обрати, да се покаје, да се поправи, и жив да буде.

Као год што неваљали и зли хришћани шкоде вери православној, тако јој много користе они, који се потпуно држе закона Божјега.

Највећа је врлина хришћанина овде на земљи, кад он живи побожно, по св. вери православној.

Драги моји! Добар и уредан живот хришћанина и одржавање светиње цркве Божје иште, да свакад говоримо са поштовањем о вери и о цркви Божјој.

Твоја је дужност хришћанине, да хвалиш веру своју свету, коју исповедаш; да ју узвишаваш, као највећи дар Божји; да признаш, да ти је вера православна утешатељица, саветница, пријатељица, па да такав говор твој има уплива и на друге, који немају толико убеђења о св. вери као ти.

Чујте родитељи! Ако се ви чешће с децом својом о Богу и св. вери његовој разговарате; ако им веру хришћанску православну као најсветију и најважнију препоручите, — тај ће говор ваш имати на њих спасоносан уплив; ви ћете учинити, да и они љубе оно, што ви љубите; да и они поштују оно, што ви поштујете; да и срце њихово остане верно науци Христовој.

А то је ваша дужност, да одгајите децу своју у св. вери православној.

Св. вера православна, то је највеће благо, највећи дар Божиј; јер она грешника спасава, слепога просвети, слабога ојача, правовернога оправда, опачину сатари, правду множи, мученике крунише, девојке и удовице и жене у чистој стидљивости држи, свештенике посвећује и упућује за проповеднике царства небесног.

Вера је светило душе, врата живота, темељ вечнога спасења.

Вера је почетак спасења; јер без ње не може нико доћи у број деце Божије.

Нико не може Богу доћи, ако нема вере.

За то је писано: „узмите штит вере, којим ћете одбијати стреле непријатеља својих.“

Узмите штит овај; али не узмите га само за себе, но и за друге, т. ј. да и друге поучите у вери.

О, који би био тако манит да не увиђа, да би без вере кукаван и мучан био живот наш!

Па кад је вера тако велико добротинство рода човечијега, нисмо ли дужни да ову св. веру уселимо у срца ближњих својих, а поглавито у срца деце своје.

А када се наштимо да поучавамо и друге у вери православној, онда не само да многа добра чинимо, него и многа зла предупређујемо.

Томе нас учи свакидашње искуство, да је незнање вере православне извор многих грехова и злочинствава.

Заиста је много незналица у вери, које ваља учити; много их је, који сумњају, па их ваља саветовати; много их је, који блуде, па их треба известити на прави пут.

Родитељи, домаћини и господари! Ви имате децу, имате задругу и чељад, која су слаба у вери, па настојте да их поучите и упутите, колико вам је могуће.

Јер овако је писано у св. писму: „ко се не брине за своје, а особито домаће, изгубио је веру и гори је од шоганика.“

И опет на другом месту: „Старајте се за душе дружине своје, јер ћете одговор дати за њих.“

Брижљиво шаљите децу своју у школу, где им се млеко вере предаје.

Брижљиво шаљите децу и дружину своју у цркву на проповед и науку хришћанску, да не би одговарали Богу за немарљивост своју.

Тако, браћо, шаљите задругу своју, млађе своје овамо у цркву, па и сами долазите радо; јер је овде Христос.

Овако нас учи св. апостол Петар: „Одбаците сваку пакост и сваку превару и лицемерство и завист, и сва опадања, и будите жељни разумнога и правога млека, као новорођена деца, да у њему узрастете за спасење. Јер окусите да је благ Господ. Кад дођете к њему, као камену живу, који је истина, од људи одбачен, али од Бога изабран и прибран. И ви као живо камење зидајте се у кућу духовну и свештенство свето, да се приносе приноси духовни, који су Богу повољни, кроз Исуса Христа“ (I. гл. 2, 1—5).

Са апостолом молим вас, браћо и сестре, долазите овамо чистим срцем, опуномоћени светињом храма Божјега, који је у вама.

Представљајте овде телеса ваша са страхом и трепетом, долазите побожном душом својом и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

принашајте ју као жртву живу, чисту, угодну

wwBoгу LIB.RS

У Митровици, 11. (23.) јула 1893.

Па служите му овде јединодушно, да би се тако удостојили благослова његова. Амин.

Григорџе А. Николић,
свештеник.

Не обмањујмо се у погледу бројног кретања нашег народа, а на основу кривог обрачунања изведеним резултатима.

Време је да једном већ пречистимо криве појмове у погледу бројног кретања нашег српско-православног народа, те да од многих родољуба српских, од много година већ, на основу кривог обрачунања изведеним погрешним резултатима, — на било то ма и нехотимице —, главну чињеницу ових погрешних резултата прстом покажемо, а уједно непобитне резултате у погледу бројног кретања срп. прав. народа прикажемо: како у овом јал' оном месту у истини напредујемо, јал' бројно опадамо.

У многим местима, где се тврди да бројно напредујемо, баш у истим местима доказују се противни резултати, то јест: да бројно опадамо.

Пре свега да наведемо неколико само српских црквених општина и то од оних општина, које су у „Српском Сиону“ за тек. 1894. год. приказале бројно кретање срп. прав. народа у свом месту, за потоњих 11 односно 12, 13, и 14 година, почињући од год. 1880., односно 1881., 1882. и 1883.

Те српске црквене општине ове су:

- 1., Јарковац („С. Сион“ стр. 125.).
- 2., Ботош (стр. 137.).
- 3., Српска Неузина (стр. 172.).
- 4., Нађлак (стр. 204.).
- 5., Дeroња (стр. 205.).
- 6., Ђурђево (стр. 222.).
- 7., Српски Пардањ (стр. 252.).
- 8., Стари Футог (на истој страни).
- 9., Врачев-Гај (стр. 284.).
- 10., Беодра (стр. 317.).
- 11., Турека Кањижa (на истој страни).

У свима овим местима приказано је бројно кретање Српства по једном истоветном обрасцу — формулару — те се додаје број рођених и умрлих свакој години, па с тим се и закључује приказ са резултатом, да је за потоњих 11 односно 12, 13 и 14 година прираст у своти оволики ил онолики, дакле да бројно напредујемо.

Све ово не значи друго, до само обмањивање себе и народа!

Није ли то обмањивати себе и народ, кад ни у једном приказу горе поменутих 11 срп. цркв. општина (сем општине Нађлак, Срп. Пардањ, Врачев-Гај и Беодра — које саопштише број српских становника бар за последњу 1893. односно 1890. годину) нигде не налази се број српских становника за 11 односно 12, 13 и 14 година уз сваку годину на по се; — па какви се онда резултати могу извађати у погледу бројног кретања срп. прав. народа само по оној ставци: оволико се наиме родило а оволико их је умрло, кад најглавнију чињеницу не знамо! Кад не знамо: колики је капитал у своти сваке године износио, питамо ми сваког брата Србина: како можемо промерити колики је прираст — камата — у истини, и одговара ли својој главници?

Само на тврдом темељу може се поуздано тврда грађевина дизати, у погледу пак бројног кретања срп. прав. народа тврд је темељ: да знамо колико нас је на броју било у овом, јал' оном месту, ове јал' оне године? и кад све ово знамо, само ћемо онда поуздано изводити моћи истините резултате у питању прираста: напредујемо ли јал' бројно опадамо.

Да би дакле у погледу бројног кретања нашег српско-православног народа дознати могли: е да у овом јал' оном месту бројно напредујемо или опадамо, треба у мало *старије доба* завирити, — а не као што је то код нас обичај, неколико само потоњих година у рачун узимати; јер што је старије доба, што старији размак година, тим су и резултати поузданији у питању бројног кретања Српства, да се истинито стање дозна: напредујемо ли бројно јал' опадамо, и у којој мери?

Уђимо дакле у старије доба, да у погледу бројног кретања једног народа тачније и поузданије резултате добијемо.

Примера ради наводимо овде, да је у месту Н. Н. било

1818	године	982	становника
1828.	„	1159	„
1843.	„	998	„
1860.	„	1103	„
1890.	„	1005	„
1893.	„	997	„

Са ових 75 година (1818.—1893.) постигнут је највећи број душа у своти од 1159 у години 1828. — Исти број течајем 65 година — од 1828.—1893. — не само да се није повећао, него је вазда опадао тако, да је у дотичном месту последње године — 1893. — број становника спао на 997.

Највећи број дакле узима се овде за темељ,

наиме она свота од 1159 као капитал — главница. — Од овог капитала изгубљена је свота од 162 течајем 65 година.

питамо ми сада: где је овде напредак!?

Ово је чист рачун и овај начин рачунања у погледу бројног кретања нашег српско-православног народа — треба да све наше српске црквене општине прихвате и тек онда резултате извађају, који ће истини без сумње најближи бити. — Једном речу: најглавнију чињеницу — постигнут једном највећи број становника — који као капитал служити има — никад не треба с' ума сметути.

(Наставиће се).

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Свети Патријарх Георгије) богослужио је о летњем св. арханђелу 13. о. м. у манастиру *Привиној Глави*, а 15. о. м. на св. Кирика и Јулиту у манастиру *Бешенову*. — Исто тако богослужио је и високопреосвећени епископ бачки г. *Герман Опачић* у манастиру *Ковљу* 13. о. м.

— (Списак парохија, пароха и православних душа у протопресвитерату митровачком за год. 1893.) По званичном сумарном списку, што смо га добили од виспеч. г. *Авакума Стајића*, окружног проте, било је у протопресвитерату митровачком у 1893. години: 34 парохије, 27 пароха, 7 администратора, 4 помоћника, 1 протопр. помоћник, 4 лична помоћника; свега 43 *свештеника*; — парохијалних *цркава* било је 34, а филијалне цркве 3; свега 37 *цркава*; — православних *домова* 8130; православних *душа* 47.686; брачних *парова* 10.796; *удоваца* 777; *удовица* 960; *назарена* 145; *несагласних супруга* 85; *конкубината* 158; *прелаза из других вероисповести у православну* 5; — *родило се* 2513; *умрло* 2102; дакле је *прираст оуша* рођајем 411; — *венчалло се* 232; *комуналних учитеља Срба* 40; *вероисповедних учитеља* 3; *комуналних учитељица Српкиња* 15; *вероисповедних учитељица* 2; — *школу* полазе 5970 *деце*; — *парохијских домова* има 25; *парохијских сесија* 34, а *залишних парох. сесија* 6.

— (Прилози на „фонд Св. Саве“.) Г. *Сретен П. Јовановић*, парох у *Сиригу*, послао је за фонд св. Саве 19 фор., а приложише у *Сиригу*: *Макса Недељков* из *Сирига* 10 фор., *Лаза Старчевић* из

Деске 5 фор., *Јоца Мартиновић* из *В. С. Миклоша* 2 фор. и *Сретен П. Јовановић*, парох из *Сирига* 2 фор. — *Новац* је послан управи срп. нар. фондова у *Карловце*, а прилози ће се у *Сиригу* и даље купити.

— (Прилози на „фонд св. Саве“.) Скупио приликом *опроштајног вечера** са г. *Обрадом Пејчићем*, кот. шумарем, г. *Григорије Николић*, протопр. капелан у *Митровици*, 11 фор. а приложише: *Сава Димовић* 2 фор.; по 1 фор. *Максим Прокић*, *Милан Пејчић*, *Ђорђе Ђурић*, *Аца Стојковић*, *Н. Н.*; по 50 нов.: *Павле Баришић*, *Петар Јеремић*, *Др. Ивковић*, *Иван Матић*, *Ђорђе Ковачевић*, *Макса Матичевић*, *Обрад Пејчић*, *Н. Н.*

— (Српски учитељски конвикт у *Нов. Саду*) добио је у последње време једну знатну добротворку. *Ѓа Љубица Радчићка* из *Сегедина* додала је у в. кикиндског диштрикта прву штедионицу у *В. Кикинди* на пре уложених 200 ф. још 1000 ф. на цели овог друштва. — Као потпомажући чланови уписаше се г. г. † *Стеван Јефтић* из *Нов. Сада* са 100 ф.; — *Петра удова Обрадовић* из *Липовчана* са 50 ф.; *Паја Ђурчић* из *Нов. Сада* са 50 ф. Први је исплатио сву чланарину, а друго двоје по једну рату од 10 ф. — Осим њих уплатила је *новосадека црквена општина* обе последње рате своје

* Тим и другим приликама, треба и може се доста прилога скупити. Само не заборављајмо никад, шта нам све чинити ваља за умножавање фонда, од којег ће зависити живот и опстанак многе школе наше. Напред! „Зрно до врна погача“.

Ур.

са 80 ф.; — г. *Димитрије Савић* (Бела лађа) из Н. Сада приложио је 5 ф. 60 н. — Г. *Витомир Рудић*, сентомашки учитељ, исплатио је одједанпут целу своју чланарину од 90 ф. и дао још прилога 9 ф. — Свима овим добротворима, члановима и приложницима нека је слава и хвала!

— (Српска велика гимназија у Новом Саду.) Из извештаја о њојзи за школску годину 1893.—4., вадимо накнадно и ове податке:

Врховни патрони гимназије су: Његова Светост, преузвишени Господин Георгије Бранковић, Архиепископ и Митрополит карловачки, Патријарх српски; и Његово Високопреосвештенство Господин Герман Опачић, Епископ бачки.

Изборни патрони су: Милан Ђирић, окружни прота и парох новосадски; Александар Николић, прота и парох сенђански; Др. Стеван Павловић, адвокат; Милош Димитријевић, кр. саветник; Ђорђе Вукићевић, адвокат; Антоније Хаџић, секретар Матице Српске.

Часници патроната су: Др. Михаило Полит, финансијал фонда гимназијског; Георгије Видицки, јерођакон, перовођа.

Старатељи фонда гимназијског су: Стеван Јефтић (умро у течају ове године); Љуба Стефановић, Александар Адамовић, Димитрије Кода, Ђира Поповић и Тима Јерковић.

Професорска колегија: Васа Пушибрк, управитељ, Филип Оберкнежевић, Светозар Савковић, Александар Сандић, Др. Ђорђе Дера, Стеван Лекић, Милан А. Јовановић, Андрија М. Матић, Јован Грчић, Стеван Милованов, Благоје Бранчић, Тихомир Остојић, Др. Јован Велимировић, гимназијски лекар и Младен Миловановић (катихета).

Патронатски повереник при усменој испиту зрелости био је и ове године високопочасни господин Милан Ђирић, прота новосадски; а представник високе Владе, високоблагородни господин Фрања Дунаји, кр. саветник и врховни управитељ школски банбистричког округа.

Уписаних ученика било је свега 323, а на крају године испит је полагало 298, и то 296 јавна, а 2 приватна ученика. Православних било је 288, римокатолика 9, мојсијеваца 1.

Успех је показало из свију предмета врло добар 18, најмање добар 62, најмање довољан 174; из једног предмета довољан 27, довољан из два предмета 8, из више предмета 9.

Владање ученика било је: њих 191 добро, 97 по законих, 8 не са свим по законих; рђавог владања не беше ни једног.

Од ученика било је Новосађана 44; из бачке жупаније 111, из других жупанија угарских 55; из Славоније и Хрватске 81; из Босне и Херцеговине 3; из Србије 4. Међу њима Срба 288, Мађара 1, Хрвата 6, Немаца 3.

Од испитаних ученика говоре само српски 86, а и мађарски 178; други који језик?

Кад се узме у обзир, да од првих 86, пада на I разред 39, на II разред 17, на III разред 7, на IV. разред 14, на V разред 8, на VI разред 1, а да у VII и VIII разреду не беше ученика који не би већ говорио мађарски, — зар онда успех у мађарском језику није баш красан! А такав и треба да буде, не зато једино, да се тиме коме радост чини, него зато, што је то ученицима од користи.

У извештају се деле ученици и по сталежу родитељском, те знамо колики перцент даје који сталеж ученика новосадској гимназији. Само из те деобе не могосмо разабрати, колики је перцент дало свештенство, колики је, дакле, био број свештеничких синова. Јер тек ваљда нису мишљени и убројани под рубрику „Чиновници општинских власти“? Или су убројани под ону: „Друге интелигенције“?

При гимназији новосадској постоји врло племенита, а за родитеље ученика утешна, установа „Sanitas“, којој је циљ, да се стара што више и што строжије и успешније о здрављу ученика и да овима, у случају боловања, у помоћи бива. „Sanitas“ има и своју благајну. Имаће њезино је изнашало до 30. јунија 1894. г. фор. 1798·72; а издано је од тога 1013 фор. 75 нов. Стање благајне је за идућу школску годину 882 фор. 12 нов.

У благајну „Sanitas“-а уплаћују ученици годишњи улог од 3 фор.; те имају онда целе године права на лечничку помоћ и лекарске потребе.

Још једном понављамо, да је ова установа хумана и племенита, а практична и добротворна и по ученике и по њихове родитеље. Колико је само уштеђено бриге родитељима, кад знаду, да им се има и хоће ко да искрено и својски, управо родитељски брине за здравље њихове деце.

За то, нек је част колегији професорској наше миле новосадске гимназије, а у име свију родитеља њезиних ученика, хвала од срца родитељског!

Гимназијски лекар је држао ученицима ове школске године из хигијене ова предавања:

I-во. Прочитана су и протумачена правила здравствена у 40 тачака. Овога пута особити обзир узет је на тачке, које говоре о свежини ваздуха, чистоти у опште, понаособ тела, умереном животу, равлади, гимнастици и злоупотреби алкохола и дувана. Ван

тога изложена су била ученицима у ходнику гимназијском правила за чување против колере ради знања и правнава.

II-го. Школска хигијена, и то: школска болест *кратковидост*. О узроцима те на жалост доста распрострањене окоболе и о начину да јој се колико је могуће на пут стане.

III-ће. *Сколијоза*, „Scoliosis“ (крива ртењача). Набрајање свих узрока са којих сколијоза постаје, и шта ваља најзад чинити, да се та болест не развије.

IV. *Поремећеност* у храњењу тела. Како постаје и како се даје отклонити. Даље: *главобоља и цурење крви на нос*. Шта даје повода, да се једна и

друга болест развије, и на који се начин могу обе болести спречити.

V-то. *Нервозност*. О разним и битним узроцима исте боље и како би се то све дало парализати.

VI-то *Прилетчице* и *заразне болести*. Како се исте болести по школи шире и наредбе хигијенске, да се то предупреди.

На почетку извештаја штампана је врло красна расправа: „О моралном образовању, а нарочито о развијању карактера“. Написао ју је г. професор Филип Оберкнежевић.

Ова расправа треба да се прочита у што ширим круговима, и зато ћемо је можда прештампати и у „Српски Сион“.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 98 1—3

Ради попуњења *учитељског места* при српској вероисповедној школи у *Борјаду* (Bořjád, Вагануа мегуе) отвара се овим стечај.

Плата је у новцу 92 фор., осам и по ланаца ораће земље, 1 ланац ливаде, три хвата дрва, комад баште изван села и комад код куће, за пероводство 4 фор., 10 метери жита, 10 к. метери кукуруза, стан састојећи се из две собе, кујне, коморе, и штоларних прихода од прилике 15 фор.

Изабраном учитељу спада у дужност, осим прописаног предавања у редовној повторној школи још и певачке дужности обављати у цркви и ван цркве уз свештеника.

Конкурирати могу са уредно снабдевеним молбеницама свршени препаранди или оспособљени учитељи, који су испит из мађарског језика положили.

Молбенице нека се изволе на потписаног председника школ. одбора послати.

Рок пријаве траје до 15. аугуста по нашем к. о. г. када ће се избор обавити.

У *Борјаду* 5. јулија 1894.

Димитрије Грујић,
парох и председник.

СТЕЧАЈ. 97 2—3

Расписује се овим стечај на упражњено место *учитеља* на српској основној школи у *Петрињи* до 10. аугуста 1894. по новом календару.

Плаћа је учитељева 600 фор. годишњих, стан у природи и врт; осим тога добива учитељ за сваки парастос 1 фор. и за спровод, ако се позове, 1 фор.

Дужности су му: обдржавање редовне и опетовне школе, појање у цркви и подучавање дјече

у појању односно пјевању, те пероводство у сједницама и у црквено-школским пословима у опће. Поталном пјевању вјешти имају предност.

Молбенице шаљу се на школски одбор.

У *Петрињи*, 6. (18.) јула 1894.

Српски школски одбор.

Бр. 23. М. Шк. Од. 1894.

СТЕЧАЈ. 101 1—3

На сомборској српској вишој девојачкој школи овим се отвара стечај на место *помоћног учитеља* односно учитељице за рачун, географију и историју, а према околностима и за друге предмете.

Од компетената се тражи, да имају учитељско оспособљење и осим тога и оспособљење за учитеља односно учитељицу за грађанске школе. Компетовати могу и они оспособљени учитељи народних школа који се обвезали буду, да ће испит за грађанске школе накнадно положити, но у том случају ће се сматрати само за привремене.

Сваки изабрани и потпуно квалификовани учитељ односно учитељица, две године дана служи у привременом својству и тек по истеку тога времена добија декрет и постаје сталним учитељем.

Са овим местом скопчана је годишња плата од 800 фор. а. вр.

Рок стечају излази од првог дана публикавања у званичном листу „Српском Сиону“ па за четир недеље дана.

Изабрани учитељ примиће своје учитељско звање од 1. септембра о. г., од када ће и плату добијати.

Из седнице м. Шк. Одбора, држане у *Сомбору* 8. (20.) јулија 1894.

Жарко Ј. Поповић,
зам. перовођа.

Н. Ђ. Вукићевић,
председник м. Шк. Одбора.

СТЕЧАЈ. 99 1—3

У *Текелијином будимпештанском стипендијском заводу* упражњена су за школ. год 1894./95. три питомачка места, на која се овим стечај отвара.

Сваки питомац ужива слободан стан у заводу, лечење, огрев, послугу и осветљење за 7 зимских месеци и 300 фор., ако слуша науке на универзитету или политехници, а 250 фор., ако је гимназиста VII. или VIII. разреда.

Од питомца Текелијина завода тражи се ова квалификација: а) да је сиромаш и да је савршено здрав; б) да се добро владао и да је врло добар успех у наукама показао; в) да је грађанин земаља круне св. Стевана, да је српске народности и православне вере; г) да је свршио барем VI. гимназијски разред или да је свршен реалац или да слуша правне, медицинске и филозофске, или пак политехничке науке на свечуилиштима у Будимпешти. Првенство — при избору — при једној квалификацији имају слушаоци факултетских наука.

Потражитељи на питомачка места дужни су да искажу ову квалификацију крштеним писмом, сведоцбом о материјалном стању родитеља али потврђеном средском области; гимназисте и реалци сведоцбом о испиту зрелости; универзитетски слушаоци сведоцбом о испиту зрелости и сведоцбама односно колоквијама од последње две године.

Сваки питомац је прво условно изабран, док га заводски лекар не прегледа, да ли је телом и душом савршено здрав.

Молбенице се имају послати до 3. (15.) авг. 1894. год. Надзорништву Текелијина Завода у Будимпешти (Zöldfa-utca 25 sz.).

У *Будимпешти* 3. (15.) јула 1894. год.

Барон Федор Николић,
председник.

СТЕЧАЈ. 85 3—3

Ради попуњења упражњеног *учитељског места* при српској вероисповедној школи у *Шиклошу* (Siklos-Baranya) отвара се овим по ново стечај.

Плата је 421 ф. на годину, три хвата тврдих дрва, слободан стан у школском зданију са малом баштом за усев, и штоларни приход од прилике до 40 фор.

Изабраном учитељу спадаће у дужност, осим прописаног предавања у редовној и повторној школи, још и певачке дужности обављати у цркви и ван цркве уз свештеника, као и у општинским седницама перо водити.

Компетовати могу само свршени препаранди, који су испит из мађарског језика положили. — Рок стечају је до првог августа ове године.

Молбенице са сведоцбама нека се изволе послати на потписаног председника школског одбора.

У *Шиклошу*, 24. јунија 1894.

Стеван Гојковић,
парох и председник.

Бр. 22. М. Шк. Од. 1894.

СТЕЧАЈ. 100 1—3

На сомборској салашкој српској вероисповедној *амбулаторној школи* у *Обзир-Миличићима* овим се стечај расписује ради сталног попуњења *учитељског места*.

Од компетената се тражи, да у сваком погледу имају законом прописану квалификацију. За сталног ће се изабрати само мушки, а у случају да се од мушких не би нико пријавио, то ће се у привременом својству и женскиња поставити.

Са овим местом скопчана је годишња плата од 400 фор. а вр. и стан у нарави; осим тога још годишњи доплатак од 50 фор. а. вр. на зимње одело односно подвоз амбулаторног учитеља.

Рок стечају излази од првог дана публиковања у званичном листу „Српском Сиону“ на за шест недеља.

Изабрани учитељ примиће своје учитељско звање 1. септембра о. г., од када ће и плату добијати.

Из седнице м. Шк. Одбора, држане у *Сомбору* 8. (20.) јула 1894.

Жарко Ј. Поповић, Н. Ђ. Вукићевић,
зам. перовођа. председник м. Шк. Одбора.

УПРАВИТЕЉА ЛЕОПОЛДА ЛАНДЕСМАНА

висок. кр. угар. министарством наставе
правом јавности овлашћена

ДЕЧАЧКА ШКОЛА И ВАСПИТНИ ЗАВОД

(са шест разреда грађанска школа)
у СУБОТИЦИ (у Бачкој).

Ова грађанска школа спрема своје питомце за препарандију, трговачку академију, индустријску и кадетску школу; оспособљава их за звања државна, трговачко-индустријског подухвата; за чиновнике обезбеђујућих и банкарских завода. Слушаоци ове школе могу прећи у школу шумарско-земљоделску и марвено-лекарску. У заводу се учи и говори:

српски, мађарски, немачки и француски.

Брижљиво васпитање, савесна пажња на наклоност, којој струци питомац тежи. Строг надзор. Цене умерене. На захтевање се шаљу програми бесплатно.

Ћаци, који у школама нису успех постигли, или одрасли који би хтели чиновници постати а немају атестата од четврте односно шесте грађанске школе, примају се и савесно припремају, да убрзо дотичне испите положити могу.

51 7—10

Ad III. C. 127. през. ex 1894.

СТЕЧАЈ. 104 1—3

Ради попуњења упражњеног места једног по-
моћног учитеља за математику и природне науке
у српској вишој девојачкој школи у Панчеву овим
се расписује стечај.

Молбенице за ово место имају се најдаље до
1. (13.) августа ове године Српском Народном
Школском Савету у Карловцима поднети.

Молитељи имају доказати, да су Срби пра-
вославне вере да су оспособљени учитељи и да
српским језиком потпуно владају. У случају, ако
немају стручнога оспособљења за грађанске шко-
ле, дужни ће бити и ово себи после избора у
најкраћем року прибавити.

У дужност изабранога учитеља спада пре-
давање математичних и природних наука у сва
4 разреда поменуте школе а по околностима још
и обучавање у цртању, крестонису или у дру-
гом којем наставном предмету.

Плата је помоћног наставника 800 фор. го-
дишње, но без станарине и десетогодишњих до-
платака.

У Карловцима 1. (13.) јула 1894.

Председништво

Српског Народног Школског Савета.

СТЕЧАЈ. 93 2—3

Оставком г. Михаила Радановића, срп. нар.
учитеља, овим се расписује стечај за учитеља
мушких разреда у Тиса-Хиђошу. (Торонтал, у
протопопијату Вел. Кикиндском.)

Плата је учитељу у готовом новцу 400 ф.
а. вр., 2 ланца добре ораће земље (на коју ће
учитељ порезу плаћати), слободан стан са баш-
том и огревом.

Изабрани учитељ дужан ће бити школском
уредбом прописане предмете деци предавати, у
цркви недељом, свецом и празником, као и у
укршњи пост средом и петком, на јутрењу и
преждеосвећеним литургијама појати.

Рок пријаве до 15-ог Августа по ст. кал. о. г.
Изабрани учитељ ступиће у звање 1-ог сент.
по новом.

Из седнице школ. Одбора, држане у Тиса-
Хиђошу 29-ог јуна 1894.

Васа Замуровић
учитељ и перовођа.

Јоца Милосав
председник школ. одбора.

СТЕЧАЈ. 87 3—3

Расписује се стечај за учитељицу у Бегецу.
Дужности су јој, да по „Уредби Школској“ ради
у I. и II. разр. мешовите школе, а плата је
300 фор. за редовну, 40 фор. за пофторну школу,
5 фор. за писаћи прибор, 2 хв. тврдих дрва,
сламе за огрев колико треба, слободан стан са
баштом и једна башта ван села.

Рок стечају траје до Преображења о. г.

У Бегецу, (Бачка) 25. јуна 1894.

Ђ. Михајловић, Тоша Мутибарић,
перовођа. председник.

СТЕЧАЈ. 89 3—3

Услед налога сл. епарх. школ. одбора Теми-
шварског, ради сталног попуњења учитељског
места на срп. вероисп. школи у Парцу (Темес-
мегуе) овим се стечај расписује.

Плата је учитељу 300 ф. годишње, два хвата
дрва, слободан стан од једне собе, кујне, шпајза
и штале и врта, и то башка од школе.

Учитељ је дужан све законом прописане пред-
мете у школи предавати, у цркви појати, пов-
торну школу држати и децу црквеном појању
обуавати.

Компетовати могу само они који су сомбор-
ску препарандију свршили и испит из мађар-
ског језика положили. Рок стечају траје до ве-
лике Госпојине. Компетенти имају своје молбе-
нице до рока поднети овомесном одбору и лично
се пријавити.

Из седнице цркв. школ. одбора држане у
Парцу 28. јуна (9. јула) 1894.

Цркв. Школ. Одбор.

Број 4/шк. ex 94.

83 3—3

СТЕЧАЈ.

На српским вероисповедним народним шко-
лама у Сенту упражњено је једно учитељско
место, на које се овим стечај отвара.

Са овим местом скопчана су следећа берива;
у готовом новцу 262 ф. 50 н., које се месечно
у напред исплаћује, у име станарине 150 ф., у
име огрева за сламу 25 ф.; 24 куб. мет. механих
дрва; у име школског паушала 14 ф. 25 н. Сва
ова берива подиже учитеља из варошке домаће
благајне увек тачно и у напред. А најзад 28 ју-
тара 474/1600 □ хвата добре ораће земље, од
које учитељ краљ. порезу и еквивалент из свога
подмирити има.

Изабраном учитељу спада у дужност: у раз-
редима које му школеки одбор одредио буде, све
предмете предавати, који су у школ. уредби
прописани, не мање, као вероисповедан учитељ
— у сва четир разреда — децу у појању обу-
чавати, са истом при богослужењу у цркви по-
јати и једну певницу држати.

Молитељи ваља своје добро снабдевене молбе-
нице и о оспособљењу из мађарског језика, од дана
овог увршења за шест недеља одбору овом да
поднесу, када и рок стечају истиче.

Од молитеља се захтева, да се у погледу
појања лично прикаже.

Новоизабрани учитељ има своје место 1. сеп-
тембра по нов. кал. по претходној пријави за
узети, од којег дана и плата му почиње.

Из седнице школског одбора, држане у Сенту
22. јуна (4. јула) 1894. год.

Ђ. Теодоровић,
перовођа.

Васа Вујић,
председник школ. одбора.

КОНКУРС.

96 2-3

Ради попуњења упражњене парохије Чобанчке са платом VI. класе отвара се овим конкурсе.

Проситељи имају своје потребним документима обложене молбенице са штемплом од 50 кр. снабдевене за 4 недеље дана од првог уврђења овога конкурса у „Српски Сион“ Консисторијуму овом поднети.

Из седнице Консисторијума Епархије Будимске, у Сентаandreји 28. априла 1894 држане.

СТЕЧАЈ.

90 2-3

На ново отвореној мешовитој школи V. и VI. разреда у центруму у Меленци отвара се овим стечај за учитеља са годишњом платом од 600 ф. а. вр. која ће се месечно у напред издавати; осим тога слободан стан са две собе за учитеља и породицу му, соба за чељад, штала, шупа, комора а по могућству и башта; огрева колико преко зиме потроши, било у природи или у сарамерној наплати, како то са општинском удесио буде.

Изабрани учитељ имаће све школском уредбом и дисциплинарним правилима прописане дужности у цркви и школи тачно и савестно вршити; општина задржава себи право истога по потреби и у другу коју местну школу преместити. Дужности и деловање као и уживање плате и стана настаје са 1. септембром т. г. по старом календару.

Рок стечају траје шест недеља од првог уврштења; молбенице ваља слати привременом управном цркв. школском одбору у Меленци.

У Меленци, 1. јула 1894.

М. Теодоровић,
председник.

СТЕЧАЈ.

84 3-3

Услед решења слав. С. Ш. Одбора од 27. јан. о. г. бр. 24/4. овим се расписује стечај ради сталног попуњења учитељског места на срп. вероиспов. школи у Кнезу. (Тет. м.)

Плата је 120 ф., 20 киб. жита, 20 к. кукур. у зрну, 2 хв. дрва, 2 хв. сламе (огрева), 1¹/₃ лан. шк. ораће земље на коју учитељ порез плаћа, 2 лан. п. п. ораће земље на коју учит. порез не плаћа, спољна башта, стан у нарави са домаћим вртом.

Изабрани учитељ, имаће све прописане шк. дужности обављати, у цркви појати, шк. децу појању обучавати, и перо у општинским седницама водити.

Конкурирати могу са уредно снабденим молбеницама само оспособљени учитељи са положеним испитом и из мађар. језика на ово учитељско место.

Рок пријаве траје до 15. августа по нашем к. о. г. у који ће се дан и избор обавити.

У Кнезу, 22. јуна 1894.

Мес. срп. школ. одбор.

СТЕЧАЈ.

86 3-3

Услед оставке г. Вељка Н. Тасића привременог учитеља расписује се стечај за учитеља на српској народној вероисповедној школи у Деровља (Бачка) III. и IV. разреда.

Плата је учитељу 300 фор. годишње и то: 212 фор. од цркв. општине и 88 од политичне, прву прима месечно унапред — другу квартално — даље 9 јутара ораће земље и то јутро од 1600□, и једно гувно од 1115□ на коју земљу учитељ порез плаћа, даље 2 хвата тврдих дрва за своју потребу, осим тога стан од 2 собе, кујне, шпајза, коморе, подрума и баште у школ. здању; за перовођење 20 фор.

Учитељ ће бити дужан законом прописане школске предмете у школи предавати, у цркви десну певницу држати и децу у цркв. појању обучавати.

На ово место могу компетовати они који су учитељску школу у Сомбору свршили и испит из мађарског језика положили.

Изабрани ће своје место наступити 1-ог септембра о. г. и плату вући.

Рок стечају до 6-ог августа 1894, ког ће дана и избор бити.

Из седнице м. школ. одбора, држане 24. јуна 1894 год.

Шк. Одбор.

СТЕЧАЈ.

106 1-3

По налогу слав. Епарх Школ. Одбора у Вршцу од 8-ог маја 1894. Е. 389. III. 26. 1894. год. овим се ради попуњења учитељског места на вероисповедној српској школи у Великој Маргити, Торонталској жупанији, стечај расписује.

Плата је учитељу 300 фор. а. вр. у готовом новцу, слободан стан у школском здању са врло леном баштом, где има и шпалир засађен виноградом лозом; један и по ланац ораће земље, на коју учитељ порезу плаћа; два хвата тврдих дрва, и два хвата сламе за огрев, и од погребана где позват буде 50 нов.

Учитељу стада у дужност све предмете високим уредбама прописане предавати, децу у црквеном појању обучавати, и десну певницу држати.

Рок стечаја траје до 7. августа т. г. по с. к.

На ово место компетовати могу само они који су у Сомбору за учитељско звање оспособљени, и који су као такви и положили испит из мађарског језика.

Првенство пак имају они, који се лично пријаве и у цркви при служењу св. литургије појали буду.

Молбенице имају се слати на потписани школски одбор.

Велика Маргита 10. јула п. с. к. 1894. год.

Мита Николин,
перовођа.

Васа Стоић,
председник.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

СТЕЧАЈ. 107 1—3

Овим се по ново расписује натечај за *учитељско место* на вероисповедној школи у *Арадгају*, с којим је скопчана плата у износу годишњих 350 ф., са станом у нарави, са баштом и ритом, 5 фати дрва, 12 фор. за пероводство и 12 фор. за послугу.

Учитељу у дужност спада редовно обдржавати школу, обучавати децу у појању и у цркви појати.

Рок је стечају до Преображења.

Молитељи имају своје ваљано обложене молбенице потписаној општини послати.

Из седнице држане у *Арадгају* (Aradgaj, külváros) 1894. год. 10. јула.

Самуило Поповић, Михаило Нецин,
перовођа. председник.

Ad Ш. С. 149 преа. ex 1894.

СТЕЧАЈ. 103 1—3

Ради попуњења упражњенога места *помоћног учитеља за мађарски и немачки језик у српској вишој девојачкој школи новосадској* овим се расписује стечај.

Молбенице за ово место имају се најдаље до 1. (13.) августа ове године Српском Народном Школском Савету у Карловцима поднети.

Молитељи имају доказати, да су Срби православне вере, да су оспособљени учитељи и да потпуно знају како српски, тако и мађарски и немачки језик. Првенство имају они, који су за наставу у мађарском језику у грађанским и вишим народним школама оспособљени. Ако изабрани не би имао овог оспособљења, мораће га после избора у најкраћем року себи прибавити.

Изабрани учитељ дужан ће бити осим мађарског и немачког језика по околностима још и други који предмет у поменутој школи предавати и обвезан је 18—20 наставних часова преко седмице држати.

Са овим учитељским местом скопчана је учитељска годишња плата од 800 фор., но без старине и десетогодишњих доплатака.

У *Карловцима* 1. (13.) јула 1894.

Председништво

Српског Народног Школског Савета.

Ad бр. П. 45/зап. ex 1894.

СТЕЧАЈ. 94 2—3

На упражњено *калугетско место у срп. вел. гимназији карловачкој* овим се расписује стечај.

Са овим местом скопчана је плата редовног гимн. професора.

Компетенти имају своје ваљано устројене молбенице потписаном патронату поднети до 1. (13.) августа 1894. г.

Из седнице гимназијског патроната, држане у *Карловци* 26. јуна (8. јула) 1894.

Патронат

срп. вел. гимназије карловачке.

СТЕЧАЈ. 91 2—3

Премештајем *учитеља* Милоша Николића у трећу ортаљну мешовиту школу I и II разреда, остала је првочетвртна мешовита школа I и II разреда у Меленци без учитељске снаге, на коју се овим стечај расписује са годишњом платом од 500 ф. а. вр., која ће се месечно у напред издавати, слободним станом са две собе за учитеља и породицу му, једном собом за чељад, комором и шупом, а по могућству и баштом без подрума; огревом колико преко зиме потроши било у природи или у саразмерној наплати, како то са општином удесио буде.

Изабрани учитељ имаће све школском уредбом и дисциплинарним правилима прописане дужности у цркви и школи тачно и савестно вршити; општина задржава себи право истога по потреби у другу коју местну школу преместити. Дужности, деловање и уживање плате настаје са 1. септембром т. г. — Рок стечају траје шест недеља после првог уврштења; молбенице ваља слати привременом управном црквено-школском одбору у Меленце.

У *Меленци*, 1. јула 1894.

М. Теодоровић,
председник.

КАМИЛАВКЕ. 25 18—20

За г. г. мирско свештенство, а по одлуци и благослову српског светог синода од 21. октобра 1893. год. од отворено плаве чоје и кадифе, з-и рађујемо и то: од најфиније чоје и кадифе. Молимо г. г. протојереје и свештенике да нам се с поруцином обраћају.

Земун, 16. фебруара 1894. год.

С поштовањем

Витомир Марковић и Павловић,

кројачи цркв. и свештен. одеа и кројачи цркв. утвари.

СТЕЧАЈ. 95 2—3

Отвара се стечај за *учитељско место на срп. вероисповедној школи у Фењу*.

Плата је: 300 фор. у готовом; 2 хвата тврдих дрва; сламе колико треба; 2 ланца ораће земље, на коју учитељ порез и остале трошкове плаћа; 10 фор. у име перовођства; леп стан са баштом; од погребца, где позван буде 50 новч.

Учитељ је дужан све прописане предмете од *Сл. Школ. Савета* предавати, певницу држати, децу у црквеном појању обучавати и пофторну школу држати.

Који су *учитељску школу у Сомбору* свршили, и испит из *мађарског језика положили*, имају првенство.

Рок је 20. јули (Св. Илија), ког ће се дана избор обавити.

Из ванредне скупшт. седнице, држане у Фењу на Петров-дан.

Председништво.

СТЕЧАЈ. 108 1—2

На основу скупштинског закључка, овим се стечај отвара на једно упражњено *учитељско место* у срп. правосл. вероисповедним школама у *Карлову*.

Плата је изабраног учитеља на годину следећа: 500 фор. а. вр. које учитељ у месечним оброцима из благајне сл. месне цркв. школ. општине у напред прима; 5 фор. у име наушала; слободан стан од 1 собе (за време), кухиње и дворишта, и у име учитељског огрева 2 хвата сламе.

Изабраном учитељу спадаће у дужност: у разредима које му школ. одбор одредио буде, све школ. уредбом прописане предмете предавати; у цркви при богослужењу за једном певницом појати и децу црквеном појању обучавати.

Молиоци који ово место получити желе, имају своје ваљано снабдевене а оспособљене из мађарског језика подкрепљене молбенице најдуже до 15. (27.) августа о. г. одбору овоме да доставе, кога ће дана и рок стечају истећи.

Изабрани ће место своје наступити и редовну плату почети примати 1. септембра о. г.

Из седнице карловског срп. правосл. школ. одбора, држане у *Карлову* 29. јуна (11. јула) 1894. год.

Школски Одбор.

СТЕЧАЈ. 102 1—1

У *српском забавишту Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња* упражњено је место *забавиље*.

Плата је: 350 ф. у готовом, 60 ф. у име стана и два хвата дрва у име огрева.

Које желе тражити ово место, нека поднесу своје молбенице са нужним документима на председништво ове Задруге до Преображења о. г.

У *Новом Саду* 9. (21.) јула 1894. год.

Председништво.

Ad Ш. С. 156 преа. ex 1894.

СТЕЧАЈ. 105 1—3

Да би се у смислу решења Српског Народног Школског Савета од 29. марта (10. апр.) о. г. бр. 40./42. могао отворити 1. септембра први разред успостављене православне *српске мушке учитељске школе у Пакрацу*, расписује се овим стечај на *два професорска места* у истој школи, и то једно за катихету и професора српског и црквено-словенског језика, црквеног појања и правила, а друго за професора педагогијских, природних, математичких и осталих наука, које су школском уредбом за учитељску школу прописане.

За катихету се иште, да је свршени богослов са гимназијским испитом зрелости и да је потпуно вешт црквеном појању а дужан ће бити, ако још није свештеник, ступити у свештенички чин.

За другог професора се иште, да је свршио педагогијске науке на вишем којем Педагогијуму или на свеучилишту, и да је стручни професорски испит положио.

Оба изабрана професора дужни ће бити, сваки у 18 седмичних часова, све уредбом школском за први приправнички разред прописане предмете у смислу наставног плана предавати и сматраће се у смислу уредбе за српске народне школе за прве две године службовања као привремено постављени.

Плата је свакога редовног професора 1000 фор. и 10% станарине; осим тога примаће они после сваке петогодишње ревностне службе 100 фор. годишњег доплатка, а после 30-годишње службе у учитељској школи имају право на мировину у износу постигнуће плате.

Ваљано инструктиране молбенице имају се до 1. (13.) августа о. г. поднети Српском прав. Народном Школском Савету у Карловцима.

У *Карловцима* 1. (13.) јула 1894.

Председништво

Српског Народног Школског Савета.

80 3—10

ЗВОНОЛИВНИЦА

ФРИДРИХА ХЕНИГА У АРАДУ

Основана
1848

Препоручујем сл. црквеним општинама и сл. управама манастирским своја у више прилика медаљама одликована и ц. и кр. повлашћена патент-звона која су много јача и лепшег звука од осталих звона. — Готовим гвоздене покретне круне, помоћу којих може се највеће звоно лако кретати, а тим је начином звоно сачувано од сваких неприлика, а особито наглашујем, да моје патент-звона не може да пукне. — Даље, зготовљавам гвоздене постаменте за звона. — Примам и стара звона, т. ј. пукнућа, да их преливам у нова по врло умереној цени са гаранцијом.

Harang- és érczöntöde szivattyú Gyár Jff. Hönig Frigyes, Arad.

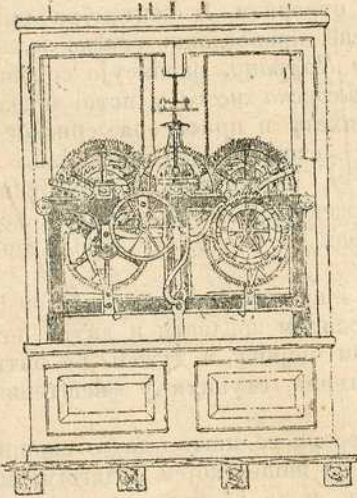
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

ТВОРНИЦА ВЕЛИКИХ САТОВА

WWW.UNILIB.RS

П. Ђ. ПАНТЕЛИЋА У ЗЕМУНУ.

НОВЕ ТОРОЊСКЕ САТОВЕ

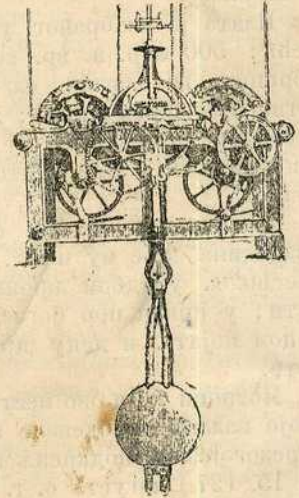
израђује за цркве, школе, магистрате и све јавне зграде по најновијој конструкцији (Drathseil & Stiftengang) и умереној цени, прима старе на оправку и реконструкцију.

Предрачуне шаље на захтевање бесплатно.

Сиромашнијим општинама даје на отплату.

63

8—15

ЛУДВИГ ТАУШ

позлатарски атеље за српску православну црквену уметност
у Новом Саду, дунавска улица код „Златног крета“

Препоручујем се сл. црквеним општинама за украшавање српских православних цркава. Особито стављам на знање, да имам са свим готова позлаћена и мраморисана **Владичина и матере Божије два Трона** које желим због места јефтино продати.

Даље имам на мом сложисту готових **рипида** од месинга (галвански и жеженим златом позлаћени), од кина и алпака сребра, дрвених и од лима, **крстова** за часне трпезе, **чирака** и **кандила** од разног метала, и **чирака** од дрвета, **полијелеја** од стакла, дрвета и бронзе од 6—48 свећа, **икона** на платну и лиму, и сваке врсте рамова.

79 3—6

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валозића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Српској Манастирској Штампарји а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарје у Новом Саду.